

peného zákonným dědicem a přenechání pozůstalosti iure crediti prohlásil po objevení se nového jmění patřícího do pozůstalosti, že vzdání se dědictví se strany nezletilého dědice bylo míněno vůči soudu jen pod podmínkou (sub conditione), že rozsah pozůstalostního jmění známý v době schválení tohoto vzdání se a přenechání pozůstalosti iure crediti se nezmění. Nyní se však stav změnil tak, že pozůstalost se stala aktivní a jest tedy na místě, aby nezletilec se k pozůstalosti řádně přihlásil.«

A když by se přihlíželo v tomto případě k rozhodnutí nejvyššího soudu mám za to, že naduvedený názor pozůstalostního soudu tak jak byl uveden, nemůže být správný z toho důvodu, že zákon nezná především odmítnutí dědictví sub conditione. Dále rozsah dědictvého práva nemůže být vykládán podle toho kterého případu jednou tak a jednou onak. Nelze připustit, aby i když se jedná o osobu nezletilou nebo chráněnou byla ohrazena pro neopatrnost zákonného zástupce jejich a soudu, práva, kterých již nabyli osoby třetí («dědicové»). Byl by to násilný zásah do striktních ustanovení zákona. Není to jistě ku prospěchu jasného výkladu zákona a takovýto postup může vzbudit jen pochybnosti a právní nejistotu. Mám za to, že jest proto nutno jak jsem již podotkl, dbáti při takovém výjimečném způsobu odbytí pozůstalosti jako jest přenechání iure crediti, zvýšené opatrnosti a použití tohoto řízení pouze tam, kde skutečně se jeví okolnostmi oprávněnost takového řízení odůvodněna.

Dědici nebrání přece nic, aby dbaje ustanovení chránících jej před nebezpečím zvýšeného ručení za závazky zůstavitele, přihlásil se k pozůstalosti a po provedené konvokaci uspokojil věřitele částečně na základě dohody, kterou s nimi uzavřel.

Pokud se týče této dohody nemůže se jí dědic vyhnouti ani při přenechání pozůstalosti iure crediti, poněvadž částečné uspokojení pohledávek věřitelů jest možné pouze s jejich souhlasem.

To co jsem zde naznačil jako svůj názor neznamená, že bych se stavěl snad zásadně proti §u 73 nesp. patentu, nikoliv, jeho použití v případech jasných uleví zajisté stranám při vyřízení pozůstalosti.

Nemohu však upustit od přesvědčení, že paušální použití §u 73 n. p. při každé nepatrné předlužené pozůstalosti může vésti k situaci jejíž řešení bude obtížným.

JUC. JAROSLAV BLECHA:

Vlastníková služebnost.

(Pokračování.)

Zvlášť vhodnou se ukáže, jak uvádí už Huber 1902 a po něm Junker 1907, vlast. služ., když jde o parcelaci nějaké větší plochy v menší selské statky či, jak se zvlášť v poslední době stává často v okolí velkých měst, za účelem zastavění. Oba uvedené cituje Koban i Rouček, tak je tento případ instruktivní. Jistě půjde při zřizování na př. vilové čtvrti všem novým jejím obyvatelům o to, aby si na vedlejší parcele někdo nezřídil továrnu, živnostenskou provozovnu, stáj, nemocnici, hostinec či tančírnu, aby si tam nepostavil činžák či jiná zařízení, působící hluk či zhoršující vzduch, a dlužno upravit i pozitivně vztahy mezi pozemky (pro komunikaci, kanalisaci, elektr. vedení, vodovod atd.). Jak tyto požadavky zajistiti? Obligační cesta, t. j. my-

šlenka, aby podnikatelstvo si smluvně zavázalo každého nabyvatele, že bude onen pořádek zachovávat a navzájem se mu zavázalo, že k jeho zachovávání přiměje ostatní, je naprosto neschůdnou: předně by se tím zajistila jen náhrada škody a nadto podnikatelstvo se po zcizení parcel obyčejně rozejde, takže zanikne vlastní zavázaná a oprávněná osoba, neboť mezi novými nabyvateli půdy žádný poměr nevznikl. Či zatížit každou zcizovanou parcelu ve prospěch zbytku? Jaká nespravedlnost! Prvně zcizená parcela by byla zatížena (nepotřebně, jde jen o poměr mezi sousedy!) ve prospěch všech ostatních parcel, ostatní ve prospěch stále menšího počtu, až poslední nebyla by vůbec zavázána, jen (n-1)krát oprávněna, tedy chráněna vůči všem, zatím co vlastník 1. parcely vůči nikomu. Za dosavadního stavu je nutno při zcizení každé parcely tuto i zbývající plochu zatížití vzájemně pozemk. služebnostmi, čímž vzniká zbytečné množství závazků, nehleď k tomu, že to znamená podvázání celého podnikání pro přílišné komplikace. Skutečně jediné schůdnou, jednoduchou cestou je vlastníková služebnost, jež odstraní při vlastní koupi všechno smlouvání o povolení sl., a zajistí, že služebnosti všech budou stejně zníti a že se na žádnou nezapomene.

Nelze říci všeobecně, jak se dříve činilo, že vlastníková služebnost nemá odůvodnění, ježto nemůže poskytnouti jiných oprávnění, než jaká plynou z vlast. práva. Vlastníková služebnost má, jak jsem dokázal, nepopiratelný význam se zřetelem na zamýšlené zcizení, má jej však, i když přihlížíme jen k současnému stavu, za jehož trvání pozemky jsou spojeny. Lze jí totiž zvýšiti cenu jednoho z obou pozemků, totiž toho, který bude panujícím, bez stejně velikého snížení hodnoty pozemku, který se stane sloužícím. Je to tvoření nových hodnot, jehož možnost žádnému vlastníkovu nemůže být odňata. Bude to míti ovšem odlesk ve zvýšené úvěrové schopnosti pozemku, resp. jeho vlastníka, a to je právě význam vlast. služ. za trvání spojení obou pozemků v rukou téhož vlastníka.

Jen si znovu představme citovaný Kobanův příklad (Festschr. 1911, str. 573 sl.). Na pozemek, postrádající knihovně pojištěného blízkého spojení s městem a vody, stěží kdo půjčí, ježto je v nebezpečí, že pozemek při případné pozdější nucené dražbě nenajde kupce. A i kdyby někdo společnému vlastníkovu pozemků půjčil, nesmí tento čekati se zřízením služebnosti až do doby prodeje, záleží-li mu na tom, aby služ. předcházela zřizované zást. právo a tedy, zastavil-li pozemek sloužící, aby byla při exekuci dražbě služebnost, uložená ve prospěch jeho 2. pozemku, v každém případě převzata.

Vůbec je důležitá vlastníková služebnost při konkurenci s jinými omezenými věcnými právy třetích osob, kdy je vidět zcela jasně neoprávněnost tvrzení, že služebnost nemůže vlastníkovu poskytnouti víc práv, než vlastnictví samo. Vlastníkovu jistě, zřídí-li na svém pozemku v cizí prospěch služebnost, záleží často na tom, aby úkony, které jsou jejím předmětem, mohl prováděti v první řadě sám, aby na př. směl z vlastní studny čerpati vodu v letních měsících i tehdy, kdyby se na souseda, který má služebnost vody (= pramene) na jeho pozemku, už nedostalo. Též vůči zást. právu (i před exekucí) má vlastníková služebnost důležitost — tu, že pozdější zástavní věřitelé musí trpěti její výkon i ke svému nepospěchu.

Při dobrovolném zcizení lze sjednati služebnost zá-

roveň s převodem. Což však, když se dá vlastník překvapit exekucí, ať už na základě hypotéky či všeob. úkojného práva vedenou? Pak nemůže už bývalý společný vlastník zároveň s příklepem zříditi služ. mezi oběma pozemky, nechť je vydražován pozemek fakticky sloužící či panující, protože tím okamžikem právě přestal být vlastníkem. Zde je vlastníkova služebnost tak neocenitelným a na výsost praktickým prostředkem, že nechápu mínění Elversovo, že je »durchaus zwecklos«. Naopak, je hospodářsky důležitá, jak jsem řekl, i tím, že přispívá ke tvoření nových hodnot i zabraňuje ztrátě dosavadních, jež za dnešního stavu hrozí následkem zániku služebností konsolidací.

Chci nyní promluvit o juristické konstrukci vl. sl., jak si ji představuje právo švýcarské a jak se navrhuje de lege ferenda:

Vlastníkova služebnost je právo na vlastní věci. Proti možnosti připuštění její existence se stavělo mnoho právníků s odůvodněním, že je vůbec logicky nemožno, aby vlastník měl na vlastní věci ještě zvláštní věcné právo, aby tedy sám se sebou stál v právním poměru. Byli to právníci, kteří se nedovedli oprostiti z vlivu římské formulky »nemini res sua servit«, jež proti praktickým argumentům, mluvícím ve prospěch vl. sl., má jen theoretický význam, nehledíc k tomu, že lze možnost takové konstrukce i theoreticky dokázati, uvážíme-li, že (i podle řím. názoru a právě podle něho) vlast. právo lze definovati jen kvalitativně jako absolutní právo na věci, ne kvantitativně — jako souhrn určitých, taxativně vypočtených oprávnění. Na základě takového práva může se moc vlastníka volně vyvíjeti, aniž tím porušuje některý znak vlastnictví. Z toho plyne, že vlastník smí si zříditi též právo na vlastní věci. Tímto vyloučením jednoho oprávnění z obsahu vlastnictví vytvoří si zvláštní hodnotu, která už nerepresentuje pouhou obsahovou část pozemkového vlastnictví, nýbrž vystupuje jako zvláštní právo, jehož se vlastník pravidelně sice vzdá ve prospěch třetího, jež si však může i pro sebe podržeti (Huber str. 45, Gmürův komentář k čl. 733 IV.). (Pokrač.)

Projev notářských komor na ministerstvo spravedlnosti ve věci snížení tarifu notářského.

Notářská komora pražská, zmocněná komorami: brněnskou, bratislavskou, budějovickou a libereckou, podává ve věci snížení tarifu notářského tento projev:

Kruhy obchodní a zemědělské domáhají se úsilovně snížení tarifu notářského i advokátního. Z podání, která byla učiněna na příslušných místech, jest zjevno, že kruhy ty neovládají dostatečně celou látku a že zejména nejsou náležitě informovány o tarifu notářském.

Poukazuje se v podáních na to, že tarif má být snížen v poměru, jak sníženy jsou nyní ceny životních potřeb, oproti cenám předválečným.

Toto porovnání s cenami předválečnými však pokulhává a není ospravedlněno ohledně sazeb notářských.

Sazby notářské totiž nebyly upraveny těsně před válkou, tak jako sazba advokátní v r. 1909, nýbrž sazby notářské pocházejí ohledně listin z r. 1871 a ohledně soudního komisařství dokonce z r. 1855. Sazby ty odpovídají životní míře a cenám životních potřeb, které panovaly v r. 1871 respektive v r. 1855!

Vzdor všemu dlouholetému snažení našeho stavu, aby tyto sazby byly upraveny v poměru ke zvýšeným potřebám životním, nestalo se tak a sazby ty dokonce platily téměř po celou dobu války až do r. 1917! ačkoliv jak známo, ve válce stouply životní potřeby dvacetinásobně i více.

Teprve v roce 1917 zvýšeny sazby ty o jednu pětinu! na místě dvacetinásobně a upravena sazba poněkud lépe 30. ledna 1920, zejména v tom směru, že byly zrušeny maximální hranice.

Ani tyto sazby však nebyly dostatečny a neodpovídaly tehdejšímu poměrům, což ministerstvo spravedlnosti samo uznalo a výnosem ze dne 14. ledna 1921 vyzvalo notářské kruhy, aby zavedly zvýšení služného notářskému personálu, které bylo tehda velice nízké a slíbilo, že za to zvýší notářský tarif.

Ačkoliv na to notáři zvýšili vesměs personálu služné, nezvýšilo ministerstvo tarif, nýbrž 11. května 1923 tarif, který nepostačoval, dokonce snížilo a zavedlo opět nespravedlivé nesociální maximální hranice.

Připomínáme, že tarif advokátní zaveden byl 26. března 1890 čís. 58, tedy mnohem později nežli notářský tarif a odpovídal poměrům v r. 1890, který byl jak známo mnohem lepší, nežli v r. 1871 neb v r. 1855.

Tato sazba upravena byla zvýšením tarifu advokátního dne 3. června 1909, pak znovu 31. srpna 1917 a opětně 2. září 1919 a teprve dne 30. března 1921 byla snížena.

Jest teda stav sazeb notářských zcela jiný, nežli sazeb advokátních a nelze vlastně dobře srovnávat nyníšší sazby se sazbami předválečnými, poněvadž před válkou nebyla notářská sazba upravena, nýbrž platila stará sazba z r. 1871 a 1855!

Jestliže však vzdor tomu porovnáváme tyto staré sazby notářské s nyníšší sazbou notářskou, shledáváme, že nyníšší sazba neodpovídá nikterak nyníšším cenám životních potřeb oproti cenám životních potřeb v roce 1871 neb dokonce 1855!

Při posouzení nyníšších sazeb notářských bylo by tudíž nutno učiniti srovnání nyníšších cen životních potřeb s cenami životních potřeb v r. 1871 a 1855 a tu jest zajisté známo, že ceny životních potřeb nyníšších jsou nejméně dvacetkrát tak vysoké nežli byly v letech 1871 a 1855.

A srovnáme-li nyní tarif nyníšší s tarifem starým, tu vychází toto srovnání:

Položka I. listiny dvoustranné:

rok 1871	mělo by býti	rok 1923 jest pouze
do 400 K = 2 K	40 Kč	10 Kč
do 1000 K = 4 K	80 Kč	25 Kč
přes 10.000 K = 10 K	400 Kč a	70 Kč a 5 Kč z každého tisíce
a 1 K z každých 2000 K nejvýše 1000 K	4 Kč 20.000 Kč	3000 Kč

Položka II. jednostranné listiny:

do 600 K = 2 K	40 Kč	16 Kč
přes 10.000 K = 8 K a	160 Kč a	43 Kč 50 a
50 h z každých 2.000 K nejvýše 100 K	10 Kč 2000 Kč	10 Kč 1500 Kč